Eelnõu 29.10.2026

Eesti Geoparkide Komisjoni põhimäärus

1. Üldsätted

1.1 Eesti Geoparkide Komisjon (edaspidi komisjon) on Eesti Geoloogiateenistuse (edaspidi EGT) juures tegutsev nõuandev ja koostööorgan. Komisjon ei ole EGT struktuuriüksus ega iseseisev juriidiline isik.

1.2 Komisjoni eesmärk on toetada Eesti geoparkide ja geopargi algatuste teaduspõhist, koordineeritud ja kestlikku arengut ning koostööd geoparkide valdkonnas.

1.3 Komisjon lähtub oma tegevuses Eesti õigusaktidest, UNESCO Global Geoparks tegevuspõhimõtetest ja -juhistest ning käesolevast põhimäärusest.

1.4 Komisjoni tegevus ei asenda riigi- ega kohaliku omavalitsuse asutuste ega teiste isikute seadusest või muust õigusaktist tulenevat pädevust. Komisjoni seisukohad ja soovitused on nõuandvad, kui õigusaktist või pädeva asutuse otsusest ei tulene teisiti.

2. Komisjoni ülesanded

2.1 toetada geoparkide ja geopargi algatuste vahelist koostööd ning teabe ja kogemuste vahetamist;

2.2 nõustada geopargi algatusi geoloogilise pärandi, juhtimise, geosaitide inventuuri, hariduse, geoturismi, kogukondade kaasamise ja UNESCO Global Geoparks nõuete küsimustes;

2.3 kujundada ja ajakohastada geopargi algatuste hindamise põhimõtteid ning anda arengukavade, juhtimismudelite ja tegevusplaanide kohta soovitusi;

2.4 toetada UNESCO Global Geopark staatuse taotlemiseks vajaliku valmisoleku hindamist ning taotluste, laienduste ja revalideerimiste ettevalmistamist nõuandvas rollis;

2.5 anda EGT-le ning nende palvel Eesti UNESCO Rahvuslikule Komisjonile, ministeeriumidele ja teistele asjaomastele asutustele geoparkide valdkonnas eksperdiarvamusi ja soovitusi;

2.6 edendada geoloogilise ja kaevanduspärandi inventeerimist, teaduslikku kirjeldamist, kaitset, tutvustamist ja kestlikku kasutamist;

2.7 toetada geoharidust, geoturismi, kohaliku väärtusloome ning piirkondliku koostöö arengut;

2.8 edendada Eesti geoparkide ja geopargi algatuste rahvusvahelist koostööd ja osalemist asjakohastes võrgustikes;

2.9 korraldada või toetada koolitusi, seminare, arutelusid ja muid geoparkide valdkonna koostöötegevusi;

2.10 koostada vajaduse korral ülevaateid Eesti geoparkide ja geopargi algatuste arengust ning teha ettepanekuid valdkonna edasiseks arendamiseks;

2.11 projekti „Eesti geopargipotentsiaali kaardistus ja prioriteetide seadmine“ elluviimise ajal anda vajaduse korral eksperdihinnanguid projekti käigus valmivatele geopargi piirkondade hindamisprofiilidele, metoodikale ja soovitustele.

3. Komisjoni koosseis ja liikmed

3.1 Komisjoni koosseisu kinnitab ja muudab EGT direktor käskkirjaga.

3.2 Komisjoni koosseisu kujundamisel püütakse tagada geoparkide arendamiseks vajalike valdkondade tasakaalustatud esindatus, eelkõige geoteaduste, looduskaitse, kultuuripärandi, hariduse, turismi, regionaalarengu, kohalike omavalitsuste ja kogukondade pädevus.

3.3 Komisjoni võib nimetada EGT, ministeeriumide ja teiste riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, Eesti UNESCO Rahvusliku Komisjoni, ülikoolide ja teadusasutuste, muuseumide, turismi- ja ettevõtlusorganisatsioonide, geopargi algatuste ning teiste asjaomaste organisatsioonide esindajaid või valdkonna eksperte.

3.4 Väljaspool EGT-d tegutsev isik nimetatakse komisjoni tema ja vajaduse korral teda esindama volitanud asutuse või organisatsiooni nõusolekul.

3.5 Komisjoni liikmed osalevad komisjoni töös oma pädevuse piires. Komisjoni liikmeks nimetamine ei anna õigust esindada EGT-d ega teist asutust ulatuses, mis ei tulene eraldi volitusest.

3.6 Komisjoni töös osalemise eest tasu ei maksta, kui EGT või muu asjaomane isik ei ole kirjalikult otsustanud teisiti.

3.7 Komisjon võib oma töösse kaasata eksperte, vaatlejaid ja teisi isikuid. Kaasatud isikul ei ole hääleõigust, kui EGT direktor ei ole teda komisjoni liikmeks nimetanud.

4. Komisjoni juhtimine ja sekretariaat

4.1 Komisjoni tööd juhib komisjoni esimees, tema äraolekul aseesimees.

4.2 Komisjoni esimees kutsub kokku ja juhatab koosolekuid, kinnitab koosoleku päevakorra, korraldab komisjoni seisukohtade vormistamist ning esindab komisjoni tema pädevuse piires.

4.3 Komisjoni asjaajamise ja sekretariaaditeenuse korraldab EGT. Sekretariaat valmistab koostöös esimehega ette koosolekud, peab liikmete nimekirja, korraldab protokollimise, säilitab komisjoni dokumendid ning vahendab teavet komisjoni liikmetele.

4.4 Komisjon võib moodustada alalisi või ajutisi töörühmi ning määrata nende ülesanded ja eestvedaja. Töörühm esitab oma töö tulemuse komisjonile.

5. Komisjoni töökord

5.1 Komisjoni koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid üldjuhul vähemalt kaks korda aastas. Koosoleku võib pidada füüsiliselt, elektrooniliselt või hübriidvormis.

5.2 Koosoleku kutsub kokku komisjoni esimees omal algatusel või vähemalt ühe kolmandiku komisjoni liikmete põhjendatud ettepanekul. Kutse koos päevakorra ja võimaluse korral arutelumaterjalidega saadetakse liikmetele mõistliku aja jooksul enne koosolekut.

5.3 Komisjon on otsustusvõimeline, kui koosolekul osaleb üle poole komisjoni liikmetest.

5.4 Komisjon kujundab seisukohad ja soovitused võimaluse korral konsensuse alusel. Hääletamisel on igal liikmel üks hääl ning seisukoht või soovitus on vastu võetud, kui selle poolt hääletab üle poole hääletamisel osalenud hääleõiguslikest liikmetest. Häälte võrdse jagunemise korral loetakse ettepanek tagasilükatuks.

5.5 Komisjoni töökorralduslik otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletab üle poole hääletamisel osalenud hääleõiguslikest liikmetest. Häälte võrdse jagunemise korral loetakse ettepanek tagasilükatuks.

5.6 Komisjoni liige võib põhjendatud juhul esitada oma seisukoha kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis enne koosolekut. Selline seisukoht lisatakse protokollile, kuid seda arvestatakse hääletamisel üksnes juhul, kui liige osaleb koosolekul või kui küsimus lahendatakse kirjalikus menetluses.

5.7 Komisjon võib seisukoha, soovituse või töökorraldusliku otsuse vastu võtta koosolekut kokku kutsumata kirjalikus menetluses. Sekretariaat saadab eelnõu kõigile liikmetele ja määrab seisukoha esitamiseks tähtaja. Seisukoht, soovitus või töökorralduslik otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletab üle poole kõigist komisjoni hääleõiguslikest liikmetest. Tähtajaks vastamata jätmist ei loeta poolthääleks.

5.8 Koosolek protokollitakse. Protokollis märgitakse vähemalt koosoleku aeg ja viis, osalejad, päevakord, arutelu põhiseisukohad, vastuvõetud seisukohad, soovitused ja töökorralduslikud otsused, hääletustulemused ning liikme taotlusel tema eriarvamus. Protokolli kinnitavad komisjoni esimees ja protokollija. Kirjaliku menetluse tulemused vormistatakse hääletusprotokollis, milles märgitakse eelnõu, hääletanud liikmed, hääletustulemus ning vastuvõetud seisukoht, soovitus või töökorralduslik otsus.

6. Huvide konflikt ja erapooletus

6.1 Komisjoni liige teatab enne küsimuse arutamist tegelikust või võimalikust huvide konfliktist, mis võib seada kahtluse alla tema erapooletuse.

6.2 Huvide konfliktiga liige ei osale asjaomase küsimuse kohta seisukoha kujundamises ega hääletamisel, välja arvatud komisjoni nõusolekul faktiliste selgituste andmiseks. Huvide konflikt ja liikme taandumine märgitakse protokolli.

6.3 Eksperdihinnangud ja soovitused peavad olema põhjendatud, dokumenteeritud ning võimaluse korral tuginema kontrollitavale teadus- ja erialateabele.

7. Teabevahetus ja dokumentide haldamine

7.1 Komisjoni nimel avalikke seisukohti esitab komisjoni esimees või tema volitatud komisjoni liige. Komisjoni seisukohta ei käsitata EGT ega komisjoni liikme esindatava asutuse ametliku seisukohana, kui pädev asutus ei ole seda eraldi kinnitanud.

7.2 Komisjoni dokumente hallatakse EGT asjaajamiskorra kohaselt. Dokumentidele juurdepääsu võimaldamisel ja juurdepääsupiirangute rakendamisel lähtutakse avaliku teabe seadusest ja muudest kohalduvatest õigusaktidest.

7.3 Isikuandmeid töödeldakse üksnes komisjoni ülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses ja kooskõlas isikuandmete kaitset reguleerivate õigusaktidega.

8. Põhimääruse muutmine ja komisjoni tegevuse lõpetamine

8.1 Põhimäärust muudab EGT direktor käskkirjaga. Komisjon võib esitada EGT direktorile põhimääruse muutmise ettepanekuid.

8.2 Komisjoni tegevuse lõpetab EGT direktor käskkirjaga.